

Liite 13

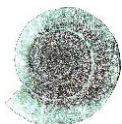
Arkeologinen inventointi, Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu 2025

Kangasniemi 2024

Huuhtimäen tuulivoimapuistohankkeen arkeologinen inventointi

Jaana Itäpalo ja Hans-Peter Schulz 28.2.2025

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologisen inventoinnin Kangasniemellä Huuhtimäen tuulivoimapuiston suunnittelualueella. Inventointiin kuului hankealueen ulkopuolella n. 1 km pitkän olemassa olevan metsätien ympäristön inventointi. Hankealue sijaitsee n. 13 km kuntakeskuksesta pohjoiseen. Suunnittelualaue on laajentunut maastoinventoinnin jälkeen ja sen pinta-ala on nyt n. 800 hehtaaria. Alueelle suunnitellaan seitsemää tuulivoimalaa. Maastoinventoinnin suorittivat FM Jaana Itäpalo ja MA/FM Hans-Peter Schulz 12.8-14.8.2024. Työn tilaajat ovat Järvi-Suomen Tuuli Oy ja Ramboll Finland Oy.

Hankealueelta ei tunnettu ennen inventointia arkeologisia kohteita. Lähimmät tunnetut kohteet ovat hiilmiilu (Museoviraston rekisteriportaalin tunnus 213000001) n. 2,6 km luoteeseen Pöyhönlahden eteläpuolella ja n. 3,1 km itään Ahvenlammen hiilimiilu tai tervahauta (1000027833).

Inventoinnissa löytyi kaksi kaskiröykkiöaluetta, joista molempiin liittyy myös asuinpaikka. Lisäksi löytyi vanha rajamerkki ja neljä tervahautakohtetta. Tervahautakohteet ja yksi mahdollinen kaskiröykkiöalue paikannettiin inventoinnin jälkeen tarkemmasta laserkeilausaineistosta, ja niitä ei ole varmennettu maastossa.

Voimaloiden sijoittamisella inventoinnin pohjana olleen suunnitelman mukaan voisi olla vaikutusta mahdolliseen tervahautakohteeseen 4. Leppämäenkangas, johon etäisyys voimalapaikasta on n. 85 m, ja josta uusi tielinjaus kulkee n. 60 metrin etäisyydellä. Tielinjojen sijoittamisella suunnitellusti voisi olla vaikutusta kaskiröykkiökohteeseen 2. Nälkämäki, jonka läpi uusi tielinjaus kulkee, paikalla on sijainnut myös talo.

Sisällysluettelo

S.

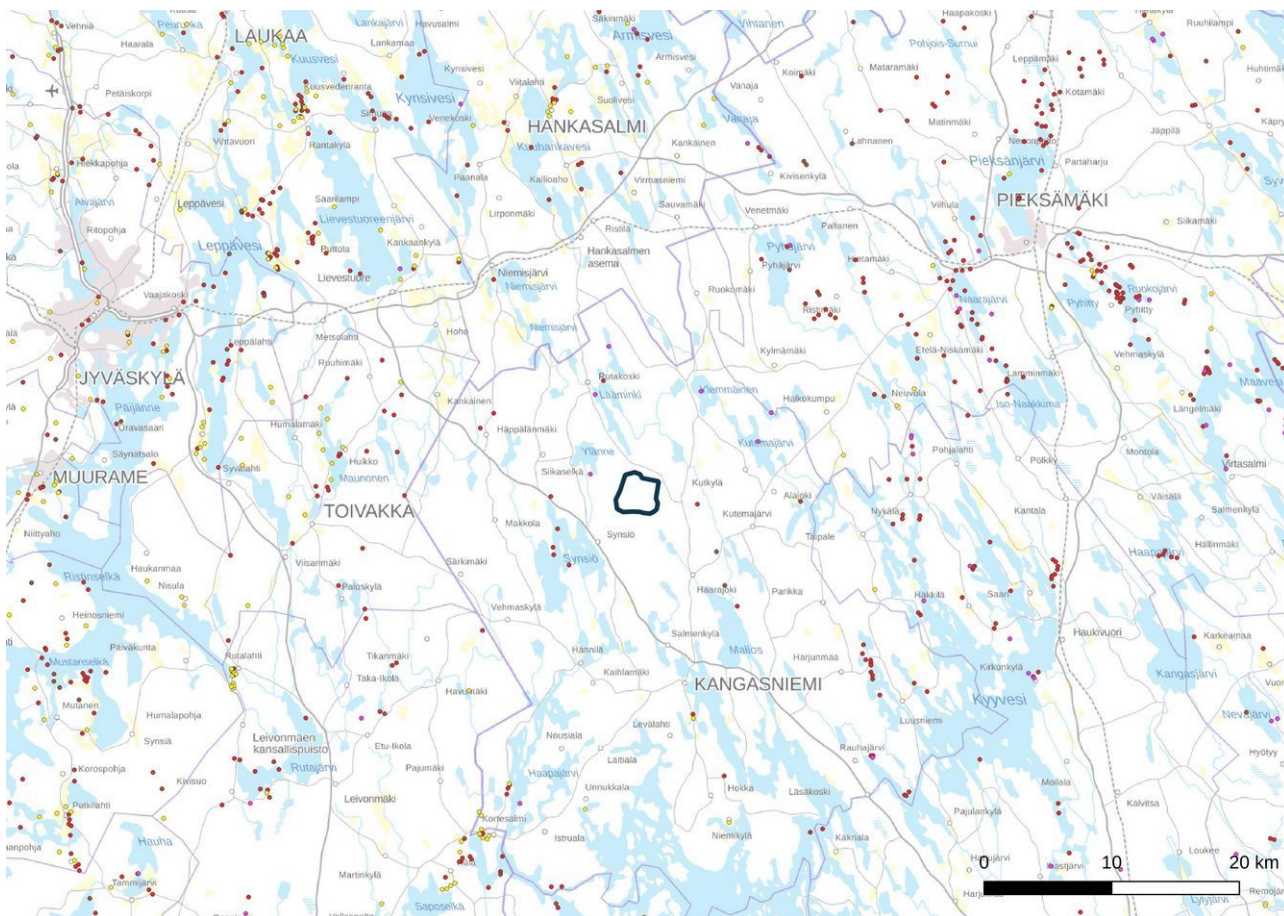
1. Perustiedot.....	3
2. Lähtökohdat ja menetelmät.....	3
2.1 Tutkimushistoria.....	4
2.2 Menetelmä.....	5
3. Maisema, topografia ja geologia.....	5
4. Maankäytön historiaa	9
5. Tulokset	12
6. Yleiskartta.....	13
7. Kohdelista.....	13
8. Kohdetiedot.....	14
9. Aineistoluettelo.....	26

Kansikuva: Kuva 1. Kohde 1. Umpilampi, kaskiröykkiö.

1. Perustiedot

Selvitysalue:	Huuhtimäen tuulivoimapuiston suunnittelualue, n. 800 ha ja puiston ulkopuolella olemassa oleva metsätie n. 1 km
Tilaaja:	Järvi-Suomen Tuuli Oy
Laji:	osainventointi
Kenttätyöaika:	12.8-14.8.2024, yht. 3 päivää
Karttanumerot:	TM35-lehtijako (mk 1:20000) N4341R, N4343L
Korkeus:	n. 130 – 172,50 m mpy
Koordinaattijärjestelmä:	ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto
Aiemmat löydöt:	-
Inventointilöydöt:	-
Aiemmat tutkimukset:	-

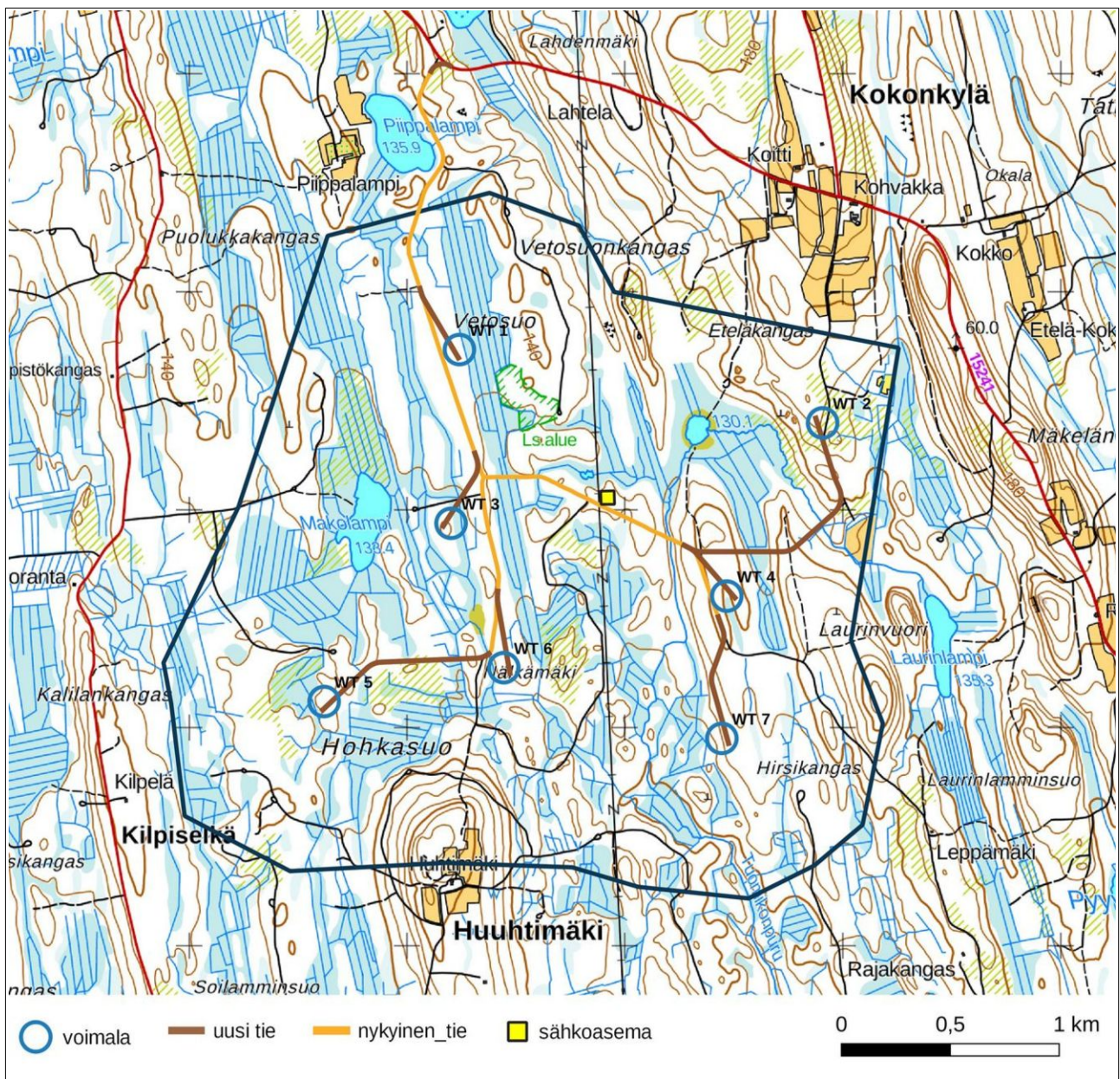

Tuulivoimapuiston suunnittelualueen yleissijainti. Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin merkityt arkeologiset kohteet pisteenä (luettu 2.2.2025). Taustakartta Mml 5/2024.

2. Lähtökohdat ja menetelmät

Liittyen Huuhtimäen tuulivoimapuiston suunnittelu työhön tehtiin yhtenä taustaselvityksenä arkeologinen maastoinventointi syksyllä 2024. Noin 800 hehtaaria laaja suunnittelualue sijaitsee Kangasniemen pohjoisosassa n. 13 km kuntakeskustasta pohjoiseen. Kohdealueelta tai sen lähistöltä ei tunnettu arkeologisia kohteita ennen inventointia.

Alue on suurempien vesistöjen ja kylien väliin jäävää moreenimäkien ja rämeiden muodostamaa metsämaata. Sillä sijaitsee muutamia lampia ja sen itä- ja keskiosan halki virtaa puro. Metsät ovat miltei kokonaan taivassuometsiä.

Hankealueen rajausta, voimalapaikat, tielinjaukset ja sähköasema. Kohdealueelta tai sen lähistöltä ei tunnettu arkeologisia kohteita. Arkeologiset kohteet luettu 2.2.2025 Museoviraston rekisteriportaalista. Taustakartta 5/2024 Mml.

2.1 Tutkimushistoria

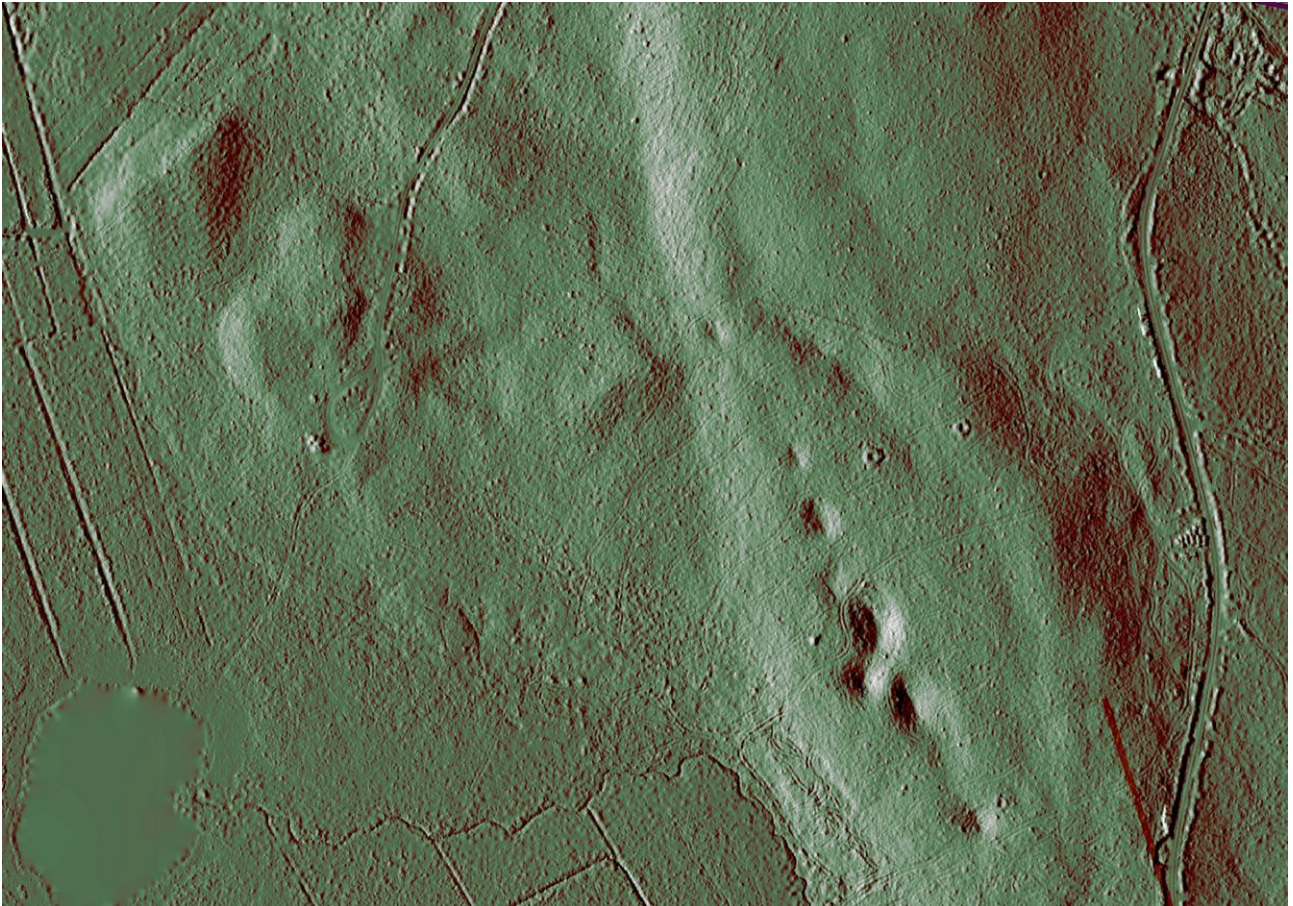
Kangasniemen kuntainventointi on tehty vuonna 1996 (Timo Jussila, Savonlinnan Maakuntamuseo). Inventointi tehtiin otantana, ja se kohdistui etenkin potentiaalisimpiin maastoihin, kunnon pohjoisosia ei tuolloin tutkittu. Vuonna 2004 tehtiin keskustan osayleiskaavan inventointi (Kreetta Lesell, Museovirasto) ja vuonna 2009 Synsiön rantayleiskaavan inventointi (Timo Jussila, Mikroliitti Oy). Viimeisin laajempi inventointi on vuoden 2015 Metsähallituksen suorittama kulttuuriperintöinventointi (Esa Hertell), joka oli yksi Metsähallituksen kansalliseen metsäohjelmaan (KMO) kuuluneista arkeologisista inventoinneista 2010-2015.

2.2 Menetelmä

Maastoinventointi perustui lähistöllä tehtyjen aiempien arkeologisten selvitysten tuloksiin, maaperäkarttoihin, ortokuvaan, laserkeilausaineistoihin 0,5 p/m² ja 5p/m², korkeusmalliin ja Museoviraston arkeologisista kohteista ylläpitämään digitaaliseen tietokantaan. Kirjallisuuden, arkistoaineiston ja historiallisten karttojen avulla selvitettiin alueen maankäytön historiaa. Pääosin nojaututtiin 1840-luvun pitäjänkarttoihin.

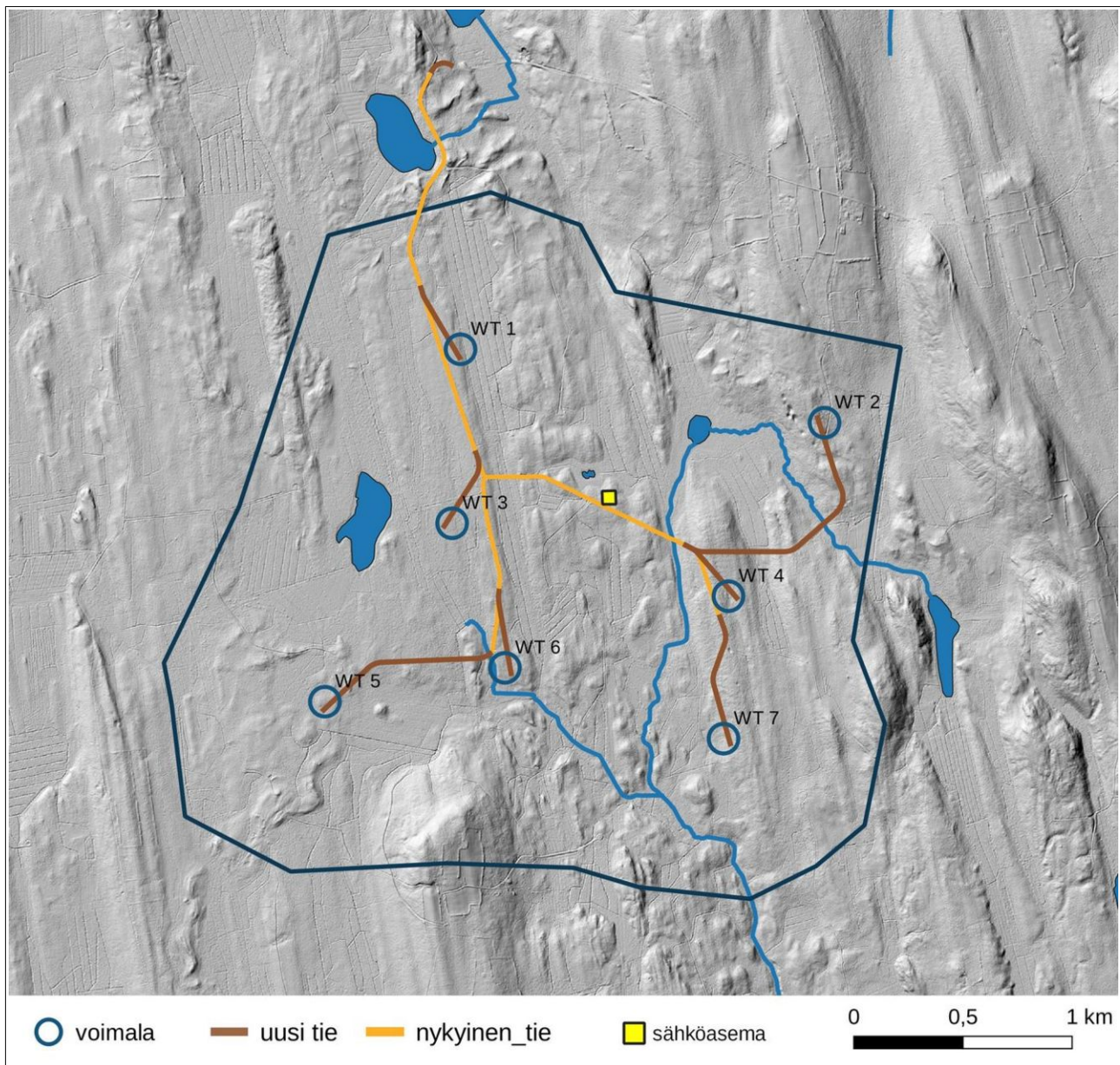
Kenttätömenetelmät olivat kajoamattomia käsikairalla tehtyjä koepistoja lukuun ottamatta. Tavoite oli käydä läpi muuttuvan maankäytön alueet ja niiden lähistöllä potentiaaliset maastot sekä historiallisten karttojen perusteella paikannetut mahdolliset arkeologiset kohteet. Inventoinnissa huomioitiin 1900-luvun alkupuolta vanhemmat kohteet. Paikkatietohallintaan käytettiin QGis 3.16 ja GrassGis -ohjelmia lidar-pistepilviaineiston käsittelyssä ja terrain-analyyseissa.

Hankealueen koillisosaa vasten laserkeilausaineistoa, pistetiheys 5p/m². Keskellä oikealla isojen maanotto-kuoppien koillispuolella erottuu kaksi todennäköistä tervahautaa (raportin kohde 6. Eteläkangas). Laserkeilausaineisto, Mml/käyttölisenssi 7056888949/0500007/24.

3. Maisema, topografia ja geologia

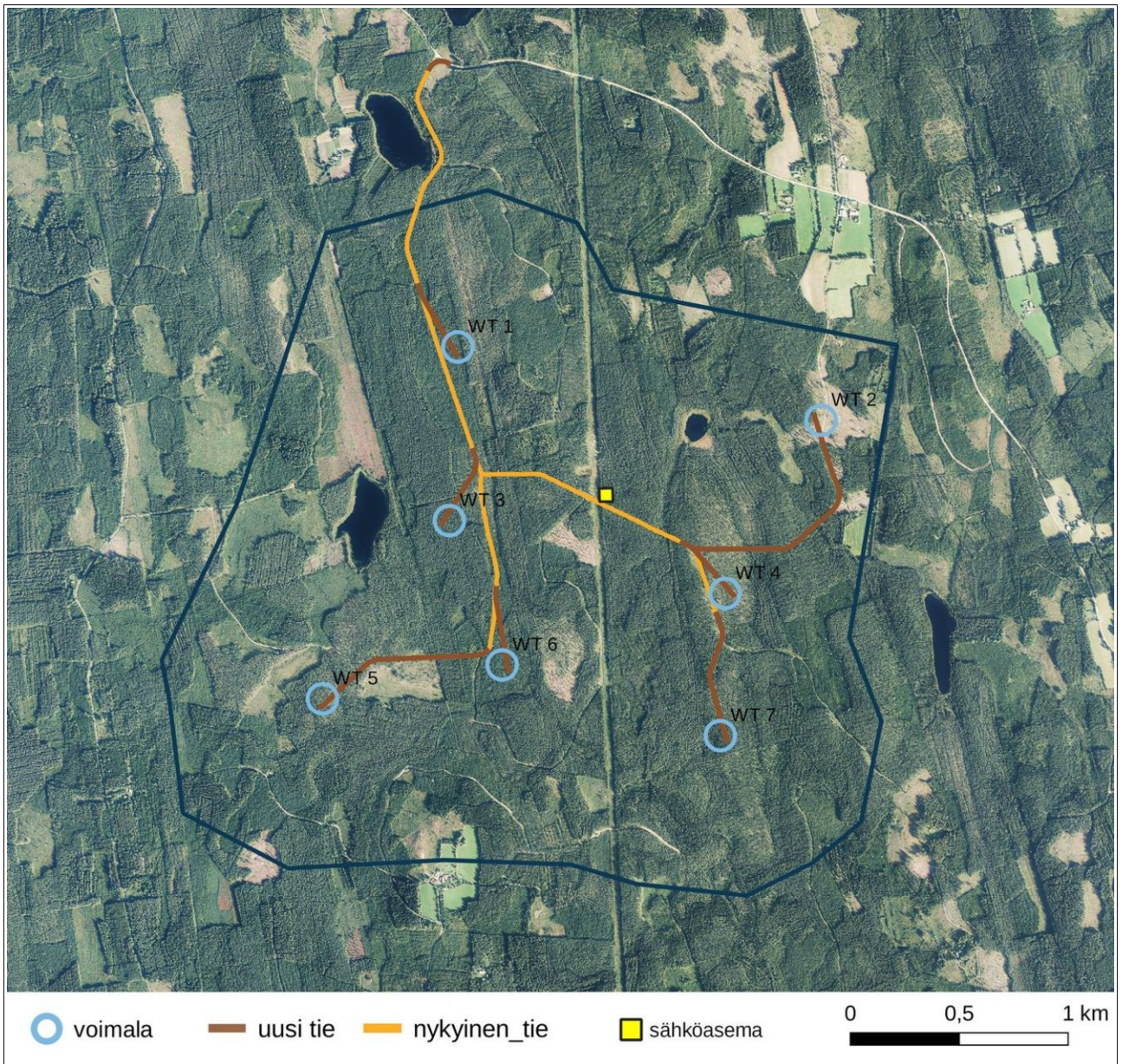
Kohdealue on kylien väliin jäävää asumatonta metsämaata. Metsät ovat eri kasvuvaiheissa olevia talousmetsiä. Korkokuva ja maasto ovat melko vaihtelevia. Vallitsevasti alue muodostuu pohjoisluode-eteläkaakko-suuntaisista moreenipeitteisistä mäistä ja harjanteista sekä niiden välisistä tasaisista ojitetuista rämeistä. Eteläosaan sijoittuu osa laajaa Huuhtimäkeä.

Hankealue ja voimalapaikat vasten laserkeilausaineistoa, pistetiheys 0,5p/m². Vesistöt sinisenä. Tausta-aineistot Mml 5/2025 ja Suomen ympäristökeskus, <https://www.syke.fi/fi/ymparistotieto/kartta-ja-tietopalvelut/avoimet-ymparistotietojarjestelmat>.

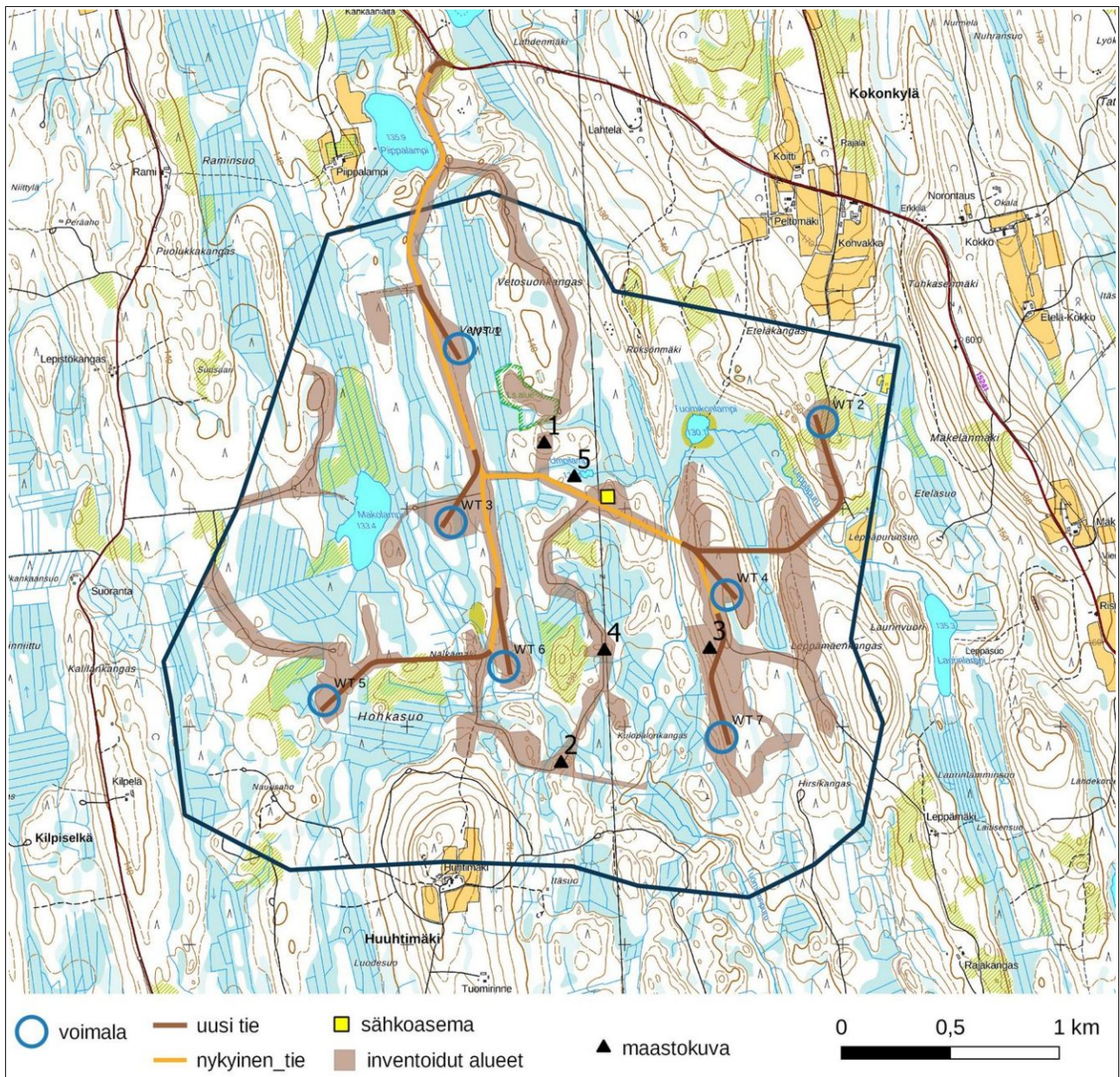
Alueella esiintyy myös jonkin verran hienompaa maaperää. Hiekkaa olevaa maaperää havaittiin laajemmin pohjoisesta hankealueelle johtavan metsätien tuntumasta Piippalammen itäpuolella. Kalliomaata ei esiinny lainkaan. Pohjoisessa Vetosuonkankaan eteläosassa on n. 4,5 hehtaaria laaja luonnonsuojelualue. Pohjoisesta hankealueelle johtava metsätie kiertää alueella, kaakosta tuleva metsätie jatkuu Tuomikonlammen eteläpuolelle asti, myös lännestä on tiepisto Makolammen suuntaan. Keskiosan halki kulkee voimajohto.

Korkeimmat kankaat ja mäet ovat pohjois- ja itäosassa sekä eteläreunalla Huuhtimäellä. Huuhtimäen korkein laki on 170-172,50 m mpy. Korkeusero ympäröiviin alueisiin on sillä enimmillään yli 20 m/ 100 m, myös itäosassa Leppäkankaan laki ja pohjoisessa Röksönmäki kohoavat ympäristöstään n. 20 m/100 m. Hankealueen länsiosa on matalampaa ja suureksi osaksi myös tasaista rämettä.

Suunnittelualue ortokuvalla. Ortokuva Mml 5/2024.

Länsiosassa on hieman isompi Makolampi, jonka kaakkois- ja lounaispuolella on kuivaa kangasta, muualla sen rannat ovat tasaista rämettä. Pohjoisessa sijaitsevat pienemmät suojuonteen ympäröimä Tuomikonlampi ja sitäkin pienempi Umpilampi rämeen keskellä. Inventoinnin aikana Umpilampi oli vedetön. Alueelle virtaa idästä Leppäpuro Tuomikonlampeen, josta virta jatkuu hankealueen läpi etelään Tuomikonpuru -nimisenä. Siihen aiemmin luoteesta Makolammesta laskenut virta on metsäojitusten myötä hävinnyt.

Inventoidut alueet ja kuvauspaikat 1-5 (kuva 1 on kansikuva). Taustakartta Mml 8/2023.

2. Metsätie alueen eteläosassa, koilliseen.

3. Tuomikonpurun itäpuolinen kangas, pohjoiseen.

4. Alueen halki kulkee voimajohto, pohjoiseen.

5. Umpilampi metsän takana, koilliseen.

4. Maankäytön historiaa

Alue sijaitsee n. 130 – 172,50 m mpy, joka vastaa varhaismesoliittista aikaa. Siltä eikä sen lähistöltä tunneta esihistoriallisia kohteita. Lähimmät jakson kohteet sijaitsevat Synsiön rannalla n. 5-6 kilometrin etäisyydellä lounaassa. Vesistöhistorian ja topografian perusteella kohdealue ei vaikuta todennäköiseltä löytää rantasi-donnaisia asuinpaikkoja. Mahdollisina voi kuitenkin pitää tämän tyyppisessäkin maastossa yksittäisiä myö-häisempiä esihistoriallisia kohteita, kuten rökkiöitä.

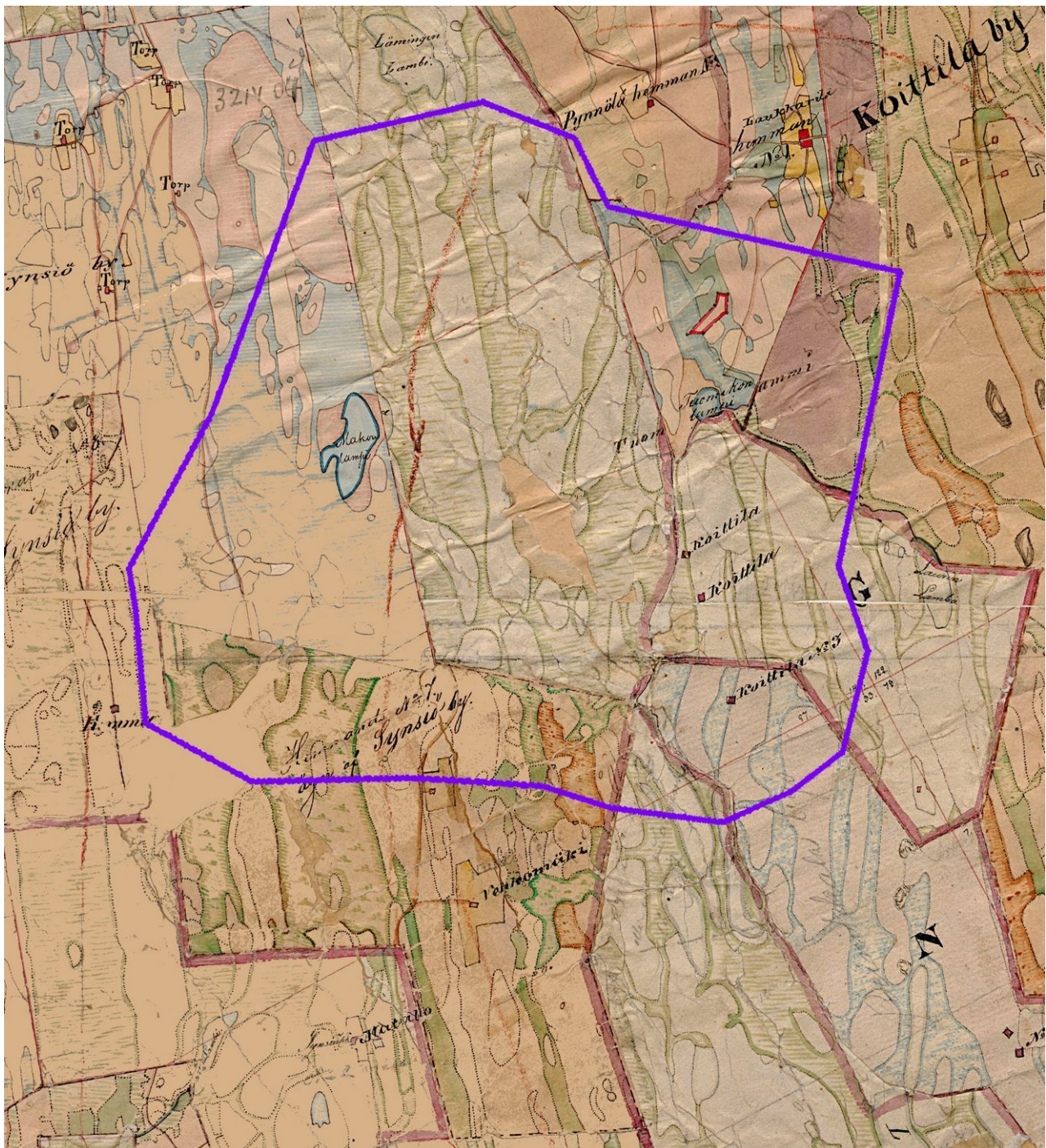
Alue on kuulunut historiallisiin Koittilan ja Synsiön kyliin sekä Salmenkylään. Koillispuolelle Koittilan kylään eli nykyiseen Kokonkylään vanhin asutus syntyi 1700-luvulla. Myös hankealueen eteläpuolelle Synsiön kylään Huuhtimäelle varhaisin asutus syntyi samoihin aikoihin. Kangasniemen isojako toteutettiin vasta 1800-luvun lopulla, vaikka se oli alkanut jo 1822. Vuonna 1756 Kangasniemellä oli perustettu jo 103 torppaa ja vuonna 1859 mahdollisesti jo 314 (Antero Manninen, Kangasniemen historia 1, s.202 ja 208).

1800-luvun puolivälin maissa laadituilla pitäjänkartoilla on Tuomikonpurun itäpuolisen kankaan länsilaidalla kolme merkintää, jotka tarkoittanevat asutusta. Niitä ei ole kuitenkaan nimetty torpiksi. Merkinnät sijaitsevat suo- ja rämealueiden reunoilla. Inventoinnissa ei havaittu merkkejä asutuksista tai vanhoista viljelmistä näillä kohdilla.

Alueella on sijainnut talo Nälkämäellä, Umpilammen luoteispuolella savupirtti ja Nälkämäestä etelään metsä-tien varrella vielä nk. Röksänmökki, joka on ilmeisesti myöhäisempi asutus (Kotus, Nimiarkisto, 1978. Yli-Paavola, Jaakko. Kotimaisten kielten keskus. <https://nimiarkisto.fi/wiki/Q5891868>, <https://nimiarkisto.fi/wiki/Q5883730> ja 1989. Mieskolainen, Heikki, <https://nimiarkisto.fi/wiki/Q5888461>). Näl-kämäeltä ja Umpilammen luoteispuolelta paikannettiin asuinpaikat, kaskirökkiöitä ja joitakin muita kiviraken-teita. Umpilammen luoteispuolelle on merkitty rakennuksia vielä vuoden 1972 peruskartalle. Nälkämäelle ei ole merkitty asutusta millekään historialliselle kartalle, myöskään vanhoista vuosien 1952 ja 1963 ilmakuvi-sta mäeltä ei voi havaita rakennuksia tai viljelyksiä.

Seudulla on ollut voimakas kaskikulttuuri. Isojako sai aikaan sen, että metsien kaskeaminen väheni. Kaskea-minen on ollut pääelinkeinona vielä 1800-luvulle tultaessa, ja se pysyi yleisenä vuosisadan lopulle asti. Suo-viljelystä on myös harjoitettu. Joinakin aikoina soilta on voitu saada ruista ja ohraa yhtä paljon, ja kauraa jopa enemmän kuin kaskista (Antero Manninen, Kangasniemen historia 1. 1953, s.202, 214 ja 2018-2019). Koh-dealueella on ainakin kaksi kaskialuetta.

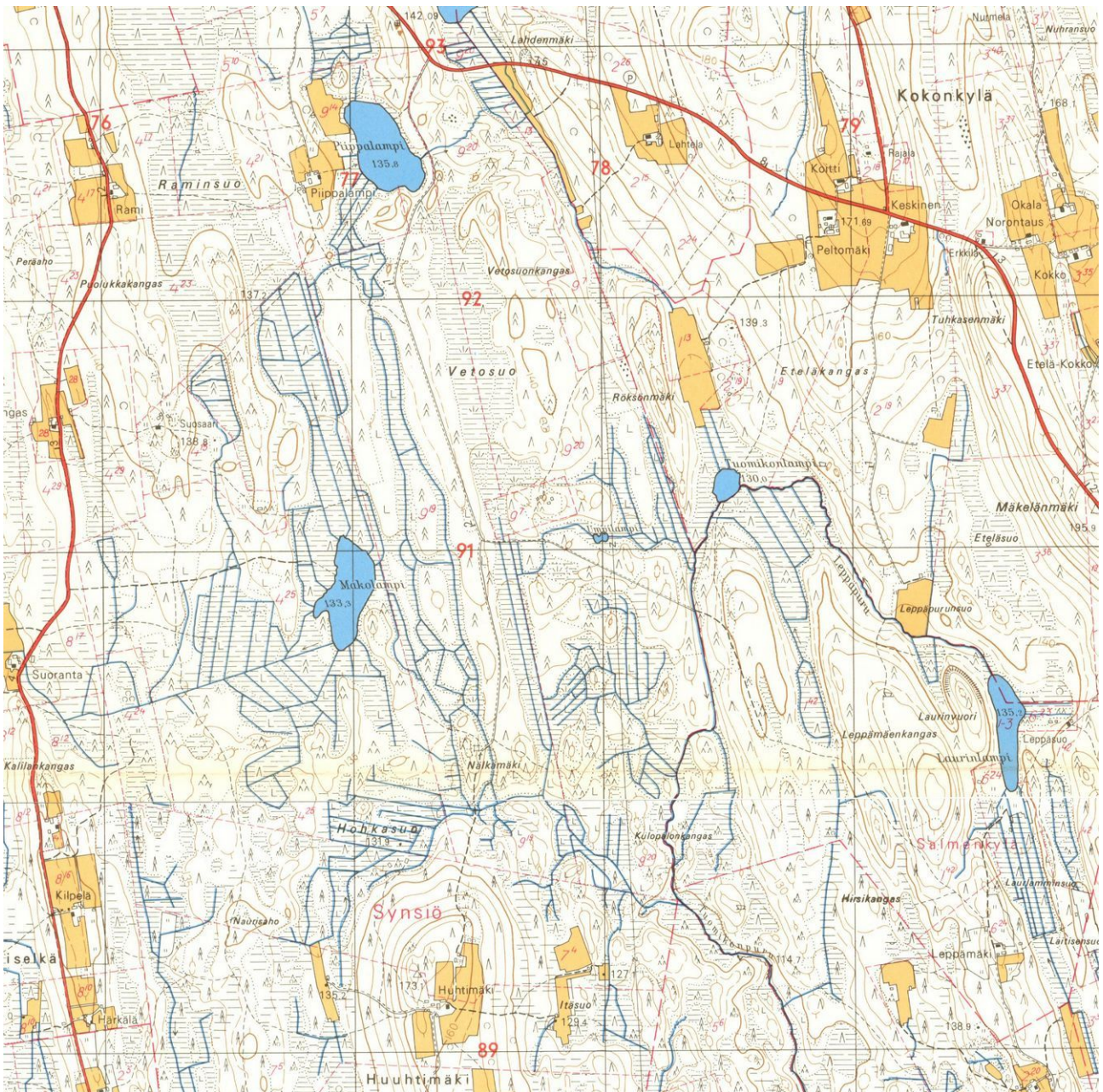
Kohdealue on ollut kylien välistä takamaata, josta hankittiin raaka-aineita, kuten puutavaraa. Tervanpoltto on ollut tärkeä elinkeino myös tällä seudulla. Lidar-aineistossa erottuu kohdealueella tervahautoja. Myös hiilimii-lut ovat yleisiä jäänteitä, ja niitä voi sijaita alueella.

Hankealue 1840-luvun pitäjänkartoilla. Arkistolaitoksen digitaaliarkisto: Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto ja Pitäjänkartat (1749-1917), https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2382910588.

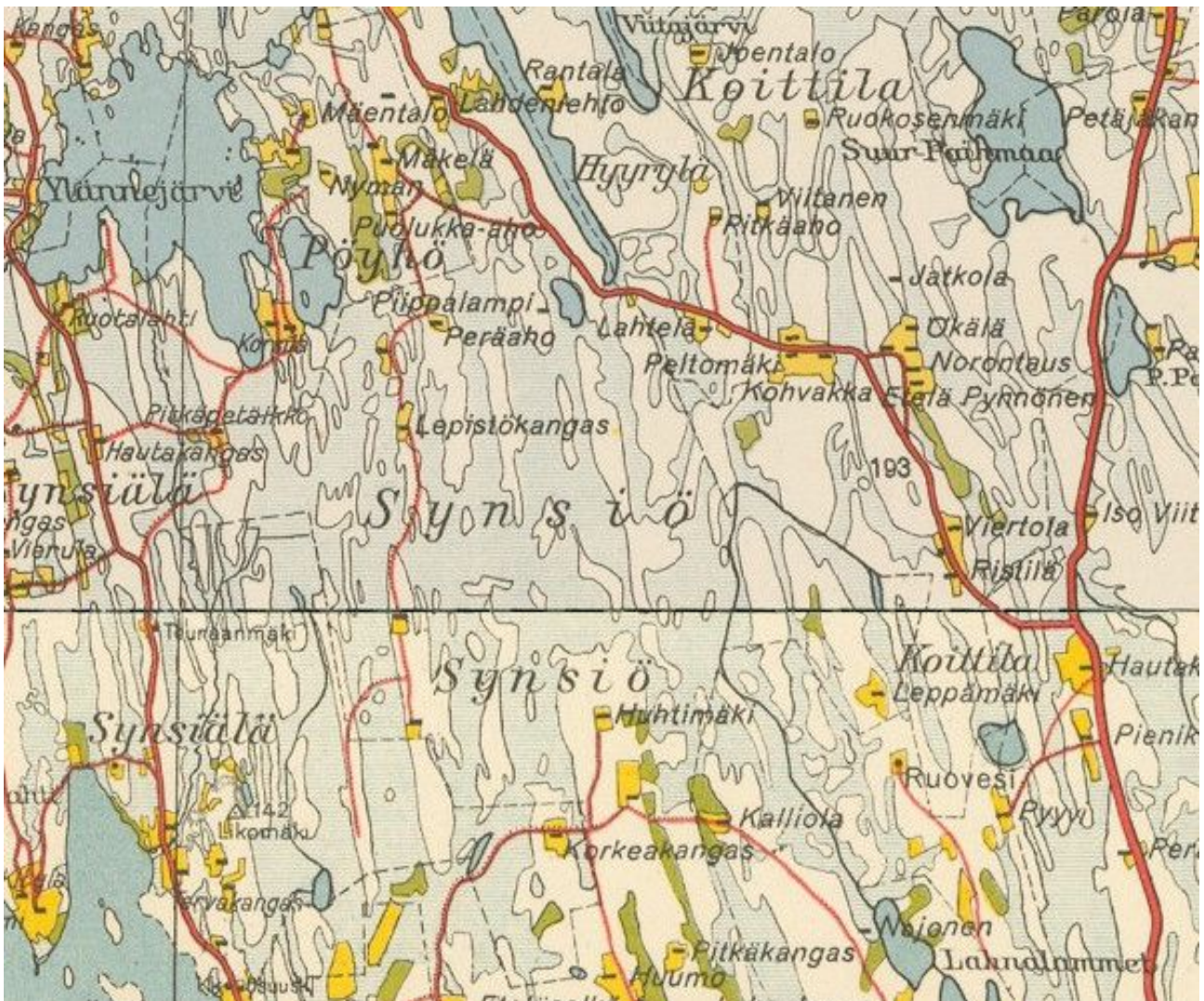
1840-luvun pitäjänkartalle on merkitty metsäreitti, joka kulkee hankealueen länsiosan halki. Vuoden 1972 peruskartalle merkitty polku ja pieneltä osin myös nykyinen Hohkasuolle johtava metsätie noudattaa vanhaa reittiä. Vanhin reitti johti etelään ainakin nykyiselle Naurisaho-nimiselle mäelle asti. Vanha polku on nykyisin kasvanut umpeen ja hävinnyt metsätoissa.

Piippalampi on pitäjänkartalla nimellä "Lämingsen Lambi".

Kohde- ja sen lähialuetta vuoden 1972 peruskartoilla 321206 ja 321404. Maanmittauslaitos, <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>. Makolammen ja kartan vasemmalla laidalla kulkevan nykyisen Ramintien välillä kulkenut polku oli käytössä ainakin jo 1800-luvun puolivälin maissa.

Luonnonniittyjä on todennäköisesti ollut alueella enemmän kuin 1800-luvun pitäjänkartan merkintöjen perusteella voisi olettaa. Vuoden 1945 taloudellisella kartalla on Vetosuo-kankaan itälaidalle ja Leppämäenkaan länsipuoliselle rämeelle merkitty luonnonniitty. Vuoden 1972 kartalle merkityt pellot Röksönmäen itäpuolella ja Hirsimäen eteläpuolella ovat nykyisin metsittyneet.

Synsiön ja Koittilan kylää ja niiden lähiseutua vuoden 1945 taloudellisella kartalla. Kartta: Kansallisarkisto, Maanmittauslaitos.

5. Tulokset

Inventoinnissa löytyi kaksi kaskiröykkiöaluetta, joista molempiin liittyy myös asuinpaikka. Lisäksi löytyi vanha rajamerkki ja neljä tervahautakohtetta. Tervahautakohteet ja yksi mahdollinen kaskiröykkiöalue paikannettiin inventoinnin jälkeen tarkemmasta lidar-aineistoista, ja niitä ei ole varmennettu maastossa.

Voimaloiden sijoittamisella inventoinnin pohjana olleen suunnitelman mukaan voisi olla vaikutusta mahdolliseen tervahautakohteeseen 4. Leppämäenkangas. Teiden sijoittamisella suunnitellusti voi olla vaikutusta kaskiröykkiökohteeseen 2. Nälkämäki, missä on sijainnut myös talo.

Lestijärvi, 28.2.2025

Jaana Itäpalo

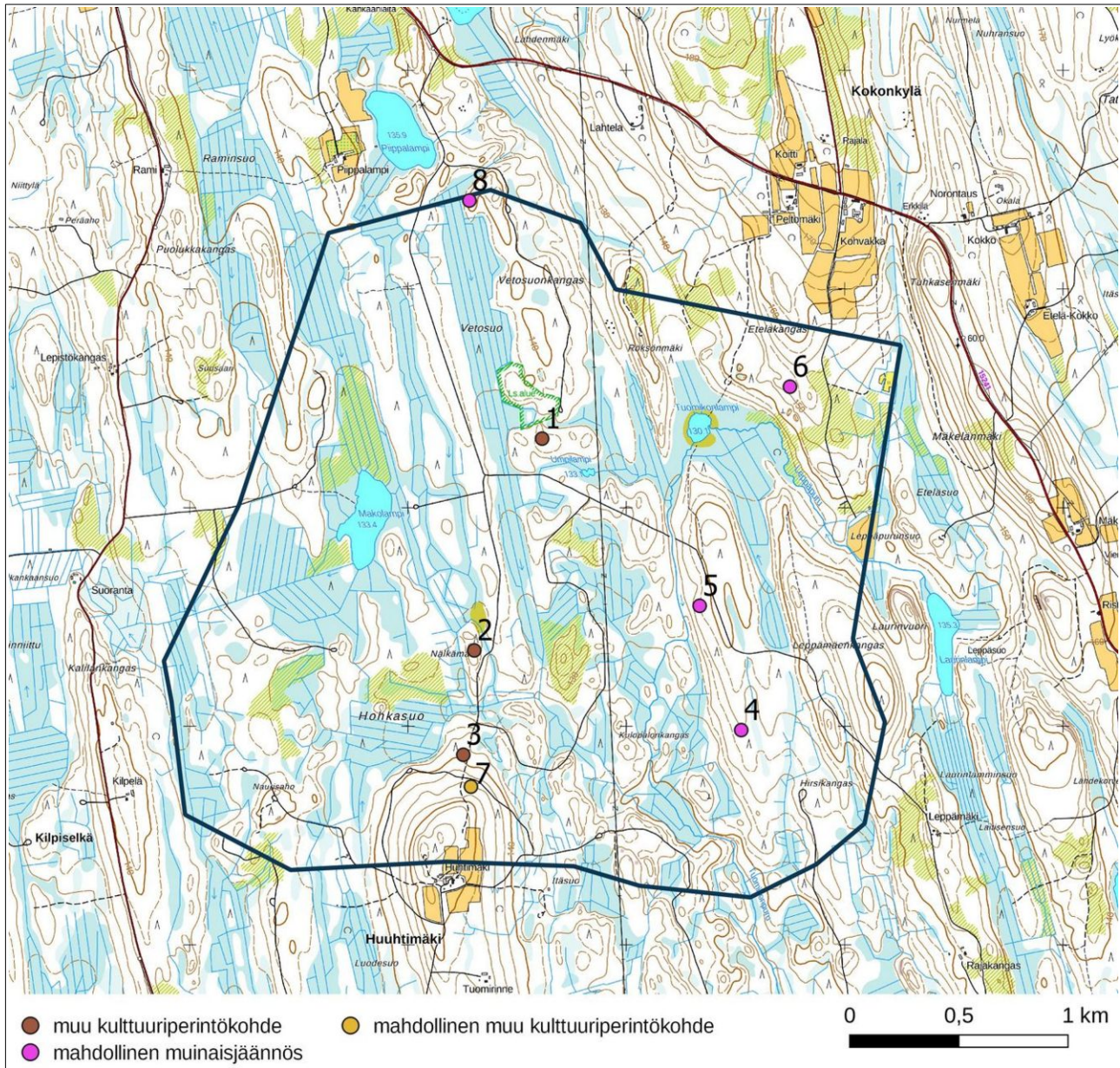
Jaana Itäpalo

Hans-Peter Schulz

Hans-Peter Schulz

6. Yleiskartta

Raportin kohteet 1-8. Taustakartta Mml 4/2025.

7. Kohdelista

Kohde	sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajotus	lkm.	status
1. Umpilampi	14	Asuinpaikat/rakennustenperustukset työ- ja valmistuspaikat/kaskiröykkiöt	historiallinen	19<	KP
2. Nälkämäki	18	Asuinpaikat/rakennustenperustukset työ- ja valmistuspaikat/kaskiröykkiöt	historiallinen	9 <	KP
3. Hohkasuo	20	Kivirakenteet/rajamerkit	historiallinen	1	KP
4. Leppämäenkangas	22	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ ?
5. Leppämäenkangas 1	22	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ ?

6. Eteläkangas	24	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	2	MJ ?
7. Huuhtimäki	24	Työ- ja valmistuspaikat/kaskiröykkiöt	historiallinen	-	KP ?
8. Vetosuoinkangas	25	Työ- ja valmistuspaikat/tervahaudat	historiallinen	1	MJ ?

Status: MJ muinaisjäännös, KP muu kulttuuriperintökohde.

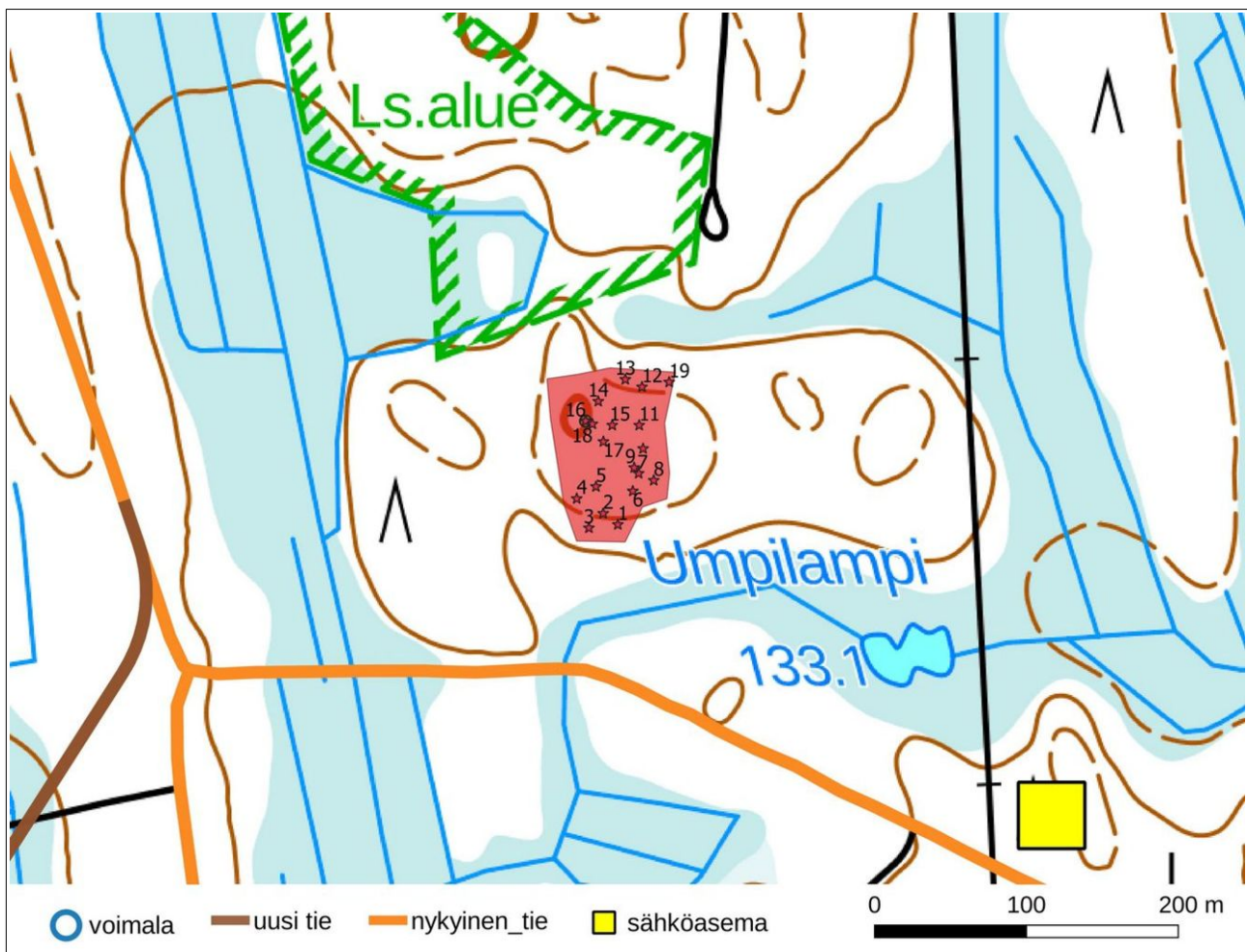
8. Kohdetiedot

1. Umpilampi			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	N4343L
Laji	Muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	321404
Tyyppi	Asuinpaikat/ työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6888315 I: 477614
Tyyppin tarkenne	rakennustenperustukset/kaskiröykkiöt	N2000	Z n. 137,50-140 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Alakohde 16, rakennuksen perustus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus
Kuvaus: Vetosuoinkankaan eteläpuolella pienen moreenimäen korkeimmalla kohdalla ja sen tuntumassa. Noin 150 m kaakkoon sijaitsee n. 0,15 hehtaarin kokoinen Umpilampi, joka oli inventoinnin aikana vedetön. Kaista pohjoispuolista rämettä ja Vetosuoinkankaan lounaisosa ovat luonnonsuojelualueena. Alueella kasvaa nuorta havupuuvaltaista kasvatusmetsää, paikoin on vähäpuustoisia aukkoja. Kaskiröykkiöalueen eteläosassa kasvaa vanhempaa kuusikkoa. Mäellä on ainakin 16 kaskiröykkiötä ja useampi rakennuksenperustus. Paikalta mainitaan savupirtti Kotimaisten kielten keskuksen nimiarkistossa: Savupirtti (Kotus, 1978). Yli-Paavola, Jaakko. Kotimaisten kielten keskus, https://nimiarkisto.fi/wiki/Q5891868. Kohde on myös paikallisesti tunnettu. Mäelle on merkitty neljä rakennusta vielä vuoden 1972 peruskartalle. Vuoden 1952 ilmakuvassa paikalla erottuu umpipiha, johon kuului useita rakennuksia, ks. historialliset ilmakuvat, https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/. Myös rakennusten etelä- ja itäpuolella olevat kaskiröykkiöt erottuvat ilmakuvassa. Rakennukset erottuvat myös vuoden 1963 ilmakuvassa. Seuraava ilmakeku on vuodelta 1994, jolloin alue oli metsittynyt ja rakennuksia ei ole enää erotettavissa. Vuoden 2010 ilmakuvassa kangas erottuu avohakattuna ja itäosa voimakkaasti muokattuna. Rakennuksia paikalla ei tuossa vaiheessa enää ollut. Kaskiröykkiöiden läpimitta on n. 2-5 m ja korkeus n. 0,5-1,5 m. Niiden pintaa peittää sammaleet ja jäkälät. Eteläisimpien röykkiöiden vieressä kasvaa varttuneitakin kuusia. Korkeimman kohdan kaakkoisreunalla on kivistä ja maasta koostuva rakennuksen perustus, jonka läpimitta on n. 10 m, mahdollinen tulisijan paikka paikannettiin perustuksen pohjoisosaan. Perustuksen päällä kasvoi erittäin tiheää nuorta puustoa, mistä johtuen havaintojen tekeminen oli hankalaa. Mahdollisesti perimätiedoissa mainittu savupirtti on sijainnut tällä kohdalla. Rakennus näkyy vuosien 1952 ja 1963 ilmakuvassa, mutta sitä ei ole merkitty vanhimmalle vuoden 1972 peruskartalle. Korkeimman laen koillis- ja itäpuolelta havaitut kaksi muuta perustusta paikantuvat myös vuosien 1952 ja 1963 ilmakuvissa erottuvien rakennusten kohdille. Perustukset koostuvat luonnonkivistä. Kysymys on todennäköisesti navetasta ja muista talousrakennuksista. Havaittujen perustusten läheisyydessä erottuu maanpinnalla myös muita perustuksia ja kivivalleja. Niitä ei tarkemmin kartoitettu. Kankaalla on lisäksi joitakin pieniä kaskiröykkiöitä tai nuorempia raivauskivikoita, joista ei mitattu sijaintitietoa. Alueelle ei ole merkitty asutusta 1840-luvun pitäjänkartalla. Mahdollisesti paikan varhaisin asutus syntyi 1800-luvun loppupuolella tai 1900-luvun alkupuolella.			
Ehdotus suoja-alueeksi:	Kohderajauksen mukaan. Etäisyys voimalapaikkaan on n. 0,5 km.		

Alakohteet, koordinaatit

alatyyppi	x,N,11,3	y,N,11,3	alanro
kaskiröykkiö	477635,442	6888246,435	1
kaskiröykkiö	477625,788	6888253,740	2
kaskiröykkiö	477616,388	6888244,222	3
kaskiröykkiö	477608,379	6888263,548	4
kaskiröykkiö	477621,055	6888271,485	5
kaskiröykkiö	477645,291	6888268,540	6
kaskiröykkiö	477649,124	6888280,212	7
kaskiröykkiö	477659,056	6888275,579	8
kaskiröykkiö	477646,176	6888284,019	9
kaskiröykkiö	477652,049	6888296,569	10
kaskiröykkiö	477649,490	6888311,960	11
kaskiröykkiö	477651,326	6888337,237	12
kaskiröykkiö	477640,353	6888342,212	13
rakennuksen perustus	477622,575	6888327,735	14
rakennuksen perustus	477631,755	6888311,966	15
rakennuksen perustus	477614,247	6888314,756	16
kaskiröykkiö	477625,946	6888301,198	17
kivivalleja	477618,701	6888312,795	18
kaskiröykkiö	477669,232	6888340,431	19

Umpilampi. Kohdekoordinaatit alakohteessa 16. Karttasymbolit ovat samoja kaikissa kohdekartoissa. Taustakartta Mml 5/2024.

Alakohde 5, kartionmuotoinen kaskiröykkiö koilliseen.

Alakohde 1, kaskiröykkiö koilliseen.

Alakohde 14, vuosien 1952 ja 1963 ilmakuvassa näkyvän rakennuksen itäseinän perustusta, etualalla perustuksen ulkopuolella olevaa matalaa kivivallia.

Alakohde 15, vuosien 1952 ja 1963 ilmakuvassa näkyvän rakennuksen keskiosaa ja itä- sekä pohjoisseinän perustusta, kuva pohjoiseen.

2. Nälkämäki

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	N4343L
Laji	Muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	321404
Tyyppi	Asuinpaikat/ työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6887346 I: 477304
Tyypin tarkenne	rakennustenperustukset/kaskiröykkiöt	N2000	Z n. 132,50-135 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Alakohde 1, kaskiröykkiö
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus

Kuvaus: Makolammesta n. 600 m kaakkoon Nälkämäellä. Paikka on kivikkoinen kumpare metsätien länsipuolella. Alueella kasvaa tiheää nuorta metsää, paikoin on vähäpuustoisempia kohtia. Ilmeisesti mäen länsipuolitse virtasi aiemmin pieni puro Makolammesta Tuomikonpuruun. Virta on ojitusten myötä hävinnyt. Mäellä on ainakin 5 isompaa kaskiröykkiötä, kiviä ja ilmeisesti paikannettiin myös rakennuksen perustus, joista mitattiin sijaintitieto. Paikalta mainitaan talo Kotimaisten kielten keskuksen nimiarkistossa: Nimiarkisto: Nälkämäki (Kotus, 1978). Yli-Paavola, Jaakko. Kotimaisten kielten keskus, <https://nimiarkisto.fi/wiki/Q5883730>.

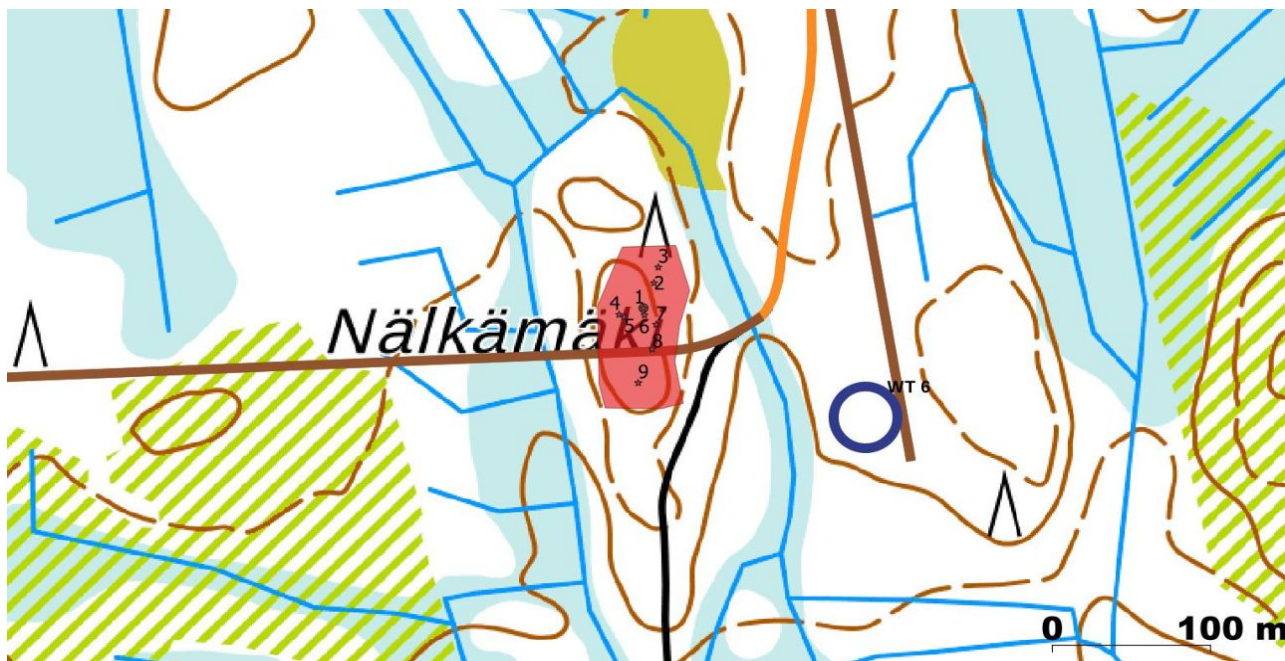
Kaskiröykkiöiden läpimitta on n. 4 m ja korkeus n. 1-1,3 m. Pohjoisluode-eteläkaakko-suuntainen kiviä on n. 30 m pitkä ja enimmillään n. 1,5 m leveä ja n. 0,5 m korkea. Aita on epäyhtenäinen, mahdollisesti se on jonkin verran hajonnut metsätoissa. Rakennuksen perustus havaittiin kankaan korkeimmalta kohdalta (alakohde 5). Kohdalla kasvoi tiheästi nuoria kuusipuita.

Mäelle ei ole merkitty asutusta 1840-luvun pitäjänkartalle tai myöhemmille kartoille. Paikan asutus lienee syntynyt 1800-luvun loppupuolella tai 1900-luvun alkupuolella.

Ehdotus suoja-alueeksi:	Kohderajauksen mukaan. Etäisyys voimalapaikkaan on n. 120 m. Uusi tielinjaus kulkee kohteen eteläosan läpi.
--------------------------------	---

Alakohteet, koordinaatit

aihe,C,100	x,N,11,3	y,N,11,3	alanro,C,100
kaskiröykkiö	477303,640	6887345,810	1
kaskiröykkiö	477310,272	6887362,254	2
kaskiröykkiö	477312,950	6887372,485	3
kaskiröykkiö	477288,219	6887341,569	4
rakennuksen perustus	477291,339	6887339,989	5
kaskiröykkiö	477304,235	6887341,239	6
kaskiröykkiö	477311,603	6887335,062	7
kiviä ison maakiven päällä	477309,147	6887318,925	8
kiviä	477295,845	6887296,064	9

Nälkämäki, alakohteet 1-9. Taustakartta Mml 5/2024.

Alakohde 1, kaskiröykkiö kohdekoordinaateissa, kuva koilliseen.

Edessä oikealla alakohde 4, kaskiröykkiö. Takana kuusikossa rakennuksen perustus, alakohde 5. Kuva etelään.

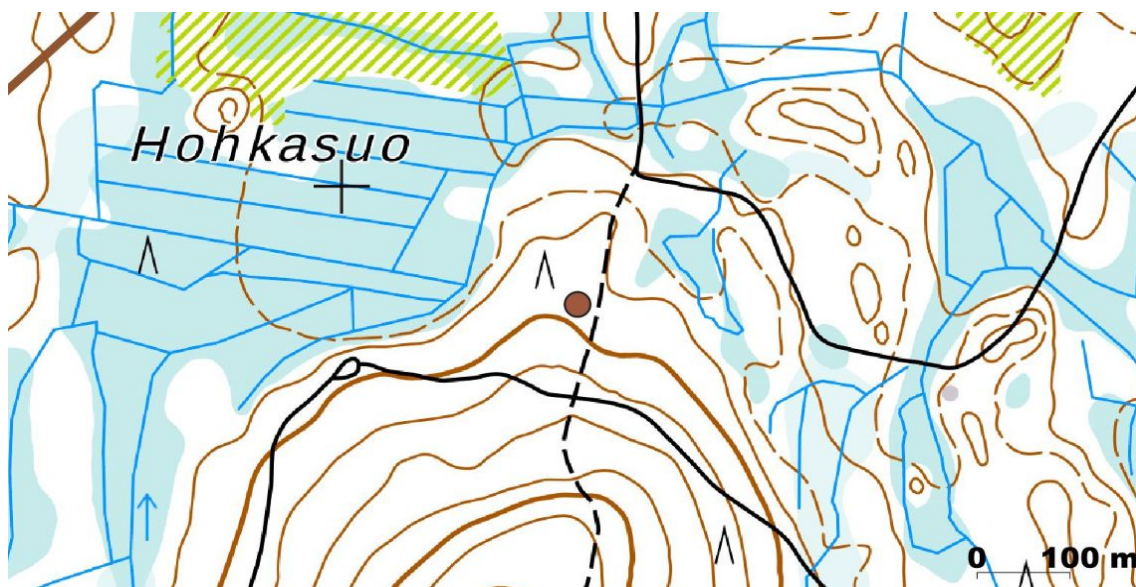
Alueen eteläosassa on matala ja kapea kiviaita, kuva etelään.

3. Hohkasuo

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	N4343L
Laji	Muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	321306
Tyyppi	kivirakenteet	Koordinaatit ETRS-	P: 6886868 I: 477253

		TM35FIN	
Tyypin tarkenne	rajamerkit	N2000	Z n. 137,50 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	gps-mittaus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Kuvaus: Huuhtimäen pohjoisosassa pohjoiseen loivasti laskevalla kivikkoisella rinteellä. Alueella kasvaa kuusivaltaista metsää. Itäpuolella oli tehty hiljattain metsänharvennus.			
Kuusikossa on rajamerkin perustus 1840-luvun pitäjänkartan kulmapisteessä. Se on muodoltaan kulmikas, läpimitta on n. 1,5 m ja korkeus n. 50 cm. Pintaa peitti sammal ja varvut. Kohde sijaitsee nykyisten tilarajojen kulmapisteessä.			
Ehdotus suoja-alueeksi:	Kohde on pistemäinen, ja sille ei tehty aluerajausta. Etäisyys voimalapaikkaan on n. 450 m.		

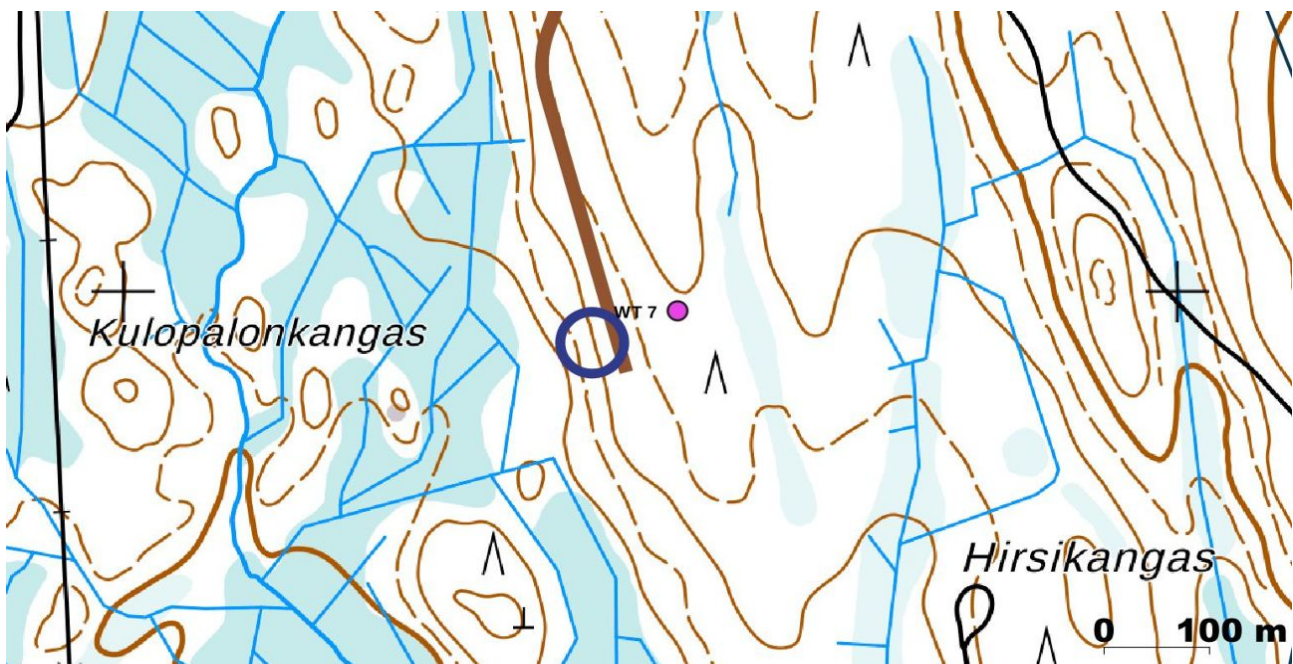
Hohkasuo. Taustakartta Mml 5/2024.

Rajamerkin perustus itään.

4. Leppämäen kangas			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	N4343L
Laji	Mahdollinen muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	321404
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6886981 I: 478526
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 133 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Ei inventoitu
Kuvaus: Kohde sijaitsee Leppämäen kankaan ja Tuomikonpurun välisellä moreenikankaalla. Inventoinnin jälkeen lidar-aineistosta paikannettu n. 10 m läpimitaltaan oleva tervahauta, kyseessä voi olla myös ehkä kellari.			
Ehdotus suoja-alueeksi:	Kohteelle ei tehty rajausta. Etäisyys voimalapaikkaan on n. 85 m ja uusi tielinjaus kulkee n. 60 metrin etäisyydellä.		

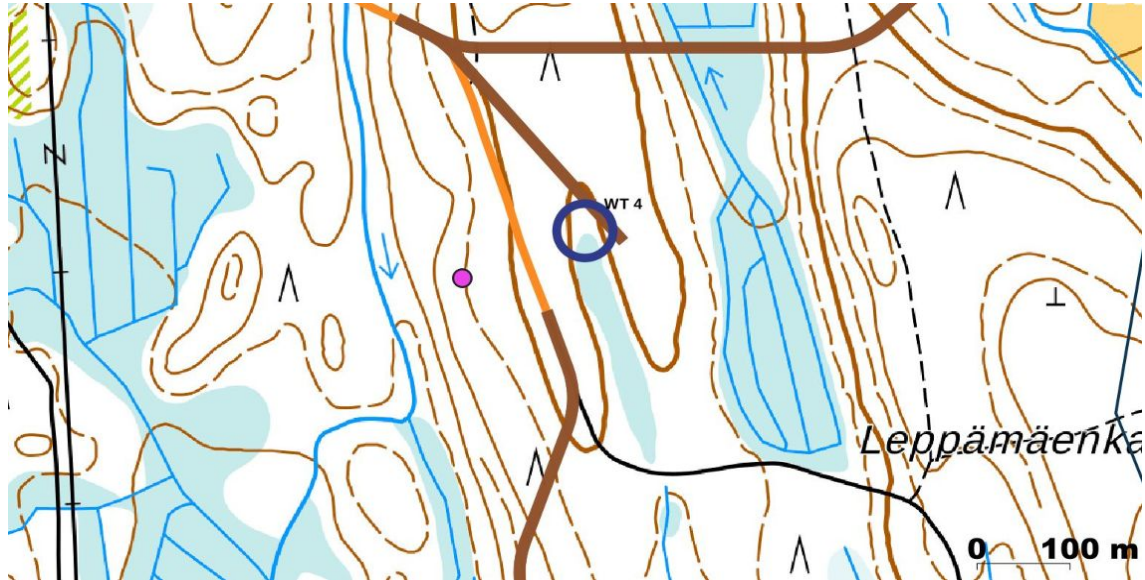

Leppämäen kangas. Taustakartta Mml 5/2024.

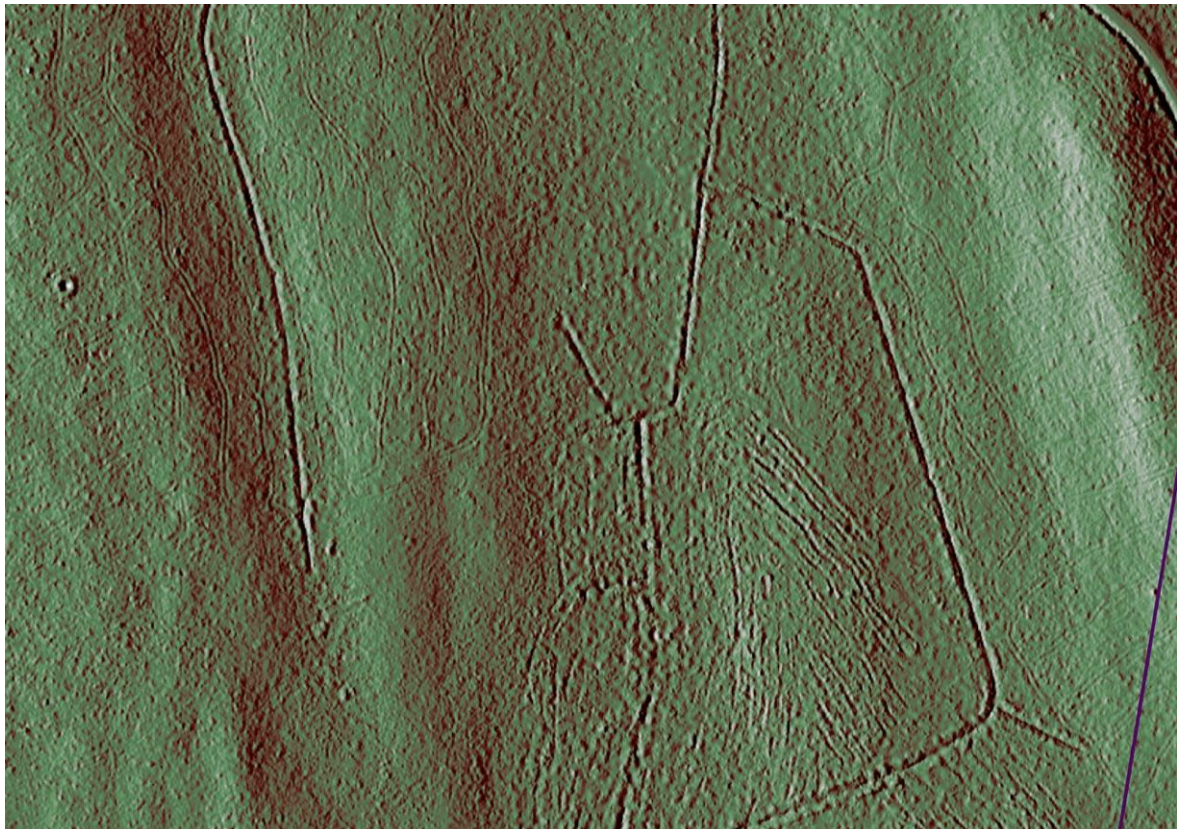
5. Leppämäen kangas 1			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	N4343L
Laji	Mahdollinen muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	321404
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6887550 I: 478336
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 133 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus

Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Ei inventoitu
Kuvaus: Kohde sijaitsee Leppämäenkankaan ja Tuomikonpurun välisellä moreenikankaalla. Inventoinnin jälkeen lidar-aineistosta paikannettu hieman yli 10 m läpimitaltaan oleva tervahauta.			
Ehdotus suoja-alueeksi:	Kohteelle ei tehty rajausta. Etäisyys voimalapaikkaan on n. 140 m.		

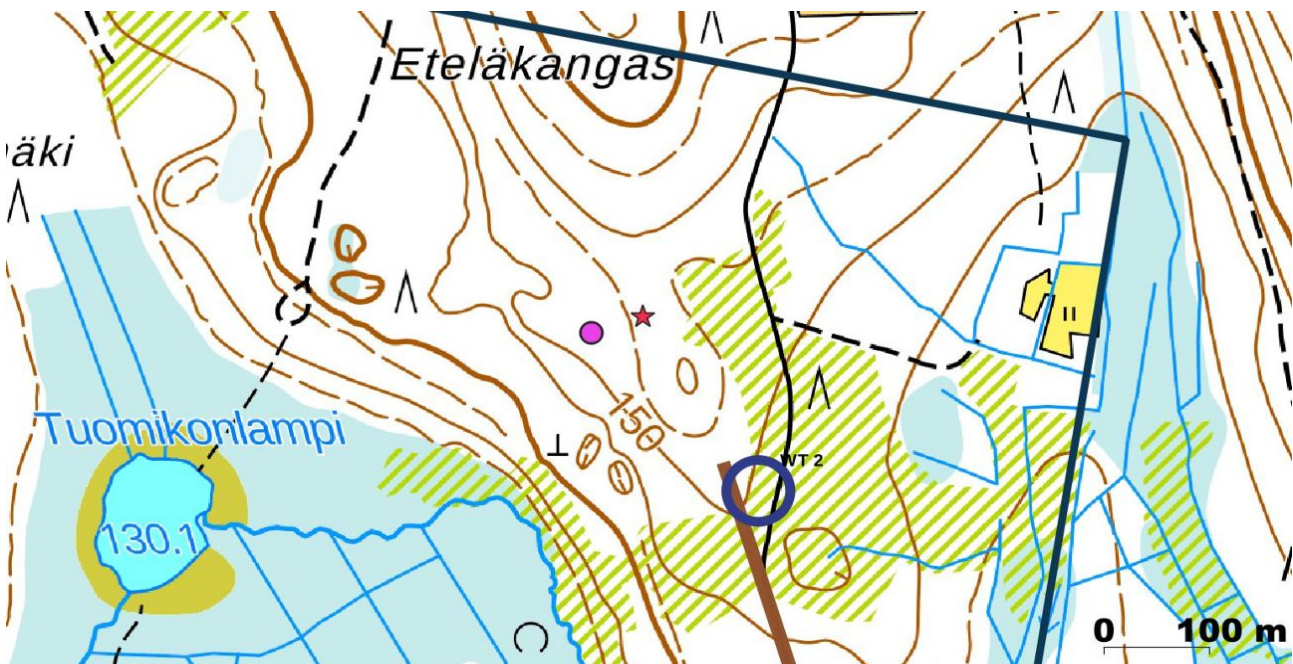
Leppämäenkangas 1. Taustakartta Mml 5/2024.

Tervahauta kuvassa vasemmalla ylhäällä. Laserkeilausaineisto, pistetiheys 5p/m². Mml/käyttölisenssi 7056888949/0500007/24.

6. Eteläkangas			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	N4343L
Laji	Mahdollinen muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	321404
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6888553 I: 478749 P: 6888568 I: 478798
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 151-153 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	Lidar-paikannus, läntisempi tervahauta
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Ei inventoitu
Kuvaus: Kohde sijaitsee Eteläkankaan eteläosassa ja Tuomikonlammesta 390-440 m koilliseen. Inventoinnin jälkeen lidar-aineistosta paikannettu kaksi tervahautaa n. 50 metrin etäisyydellä toisistaan. Tervahaudat ovat läpimitaltaan n. 10 m.			
Ehdotus suoja-alueeksi:	Kohteelle ei tehty rajausta. Etäisyys voimalapaikkaan on n. 220 m.		

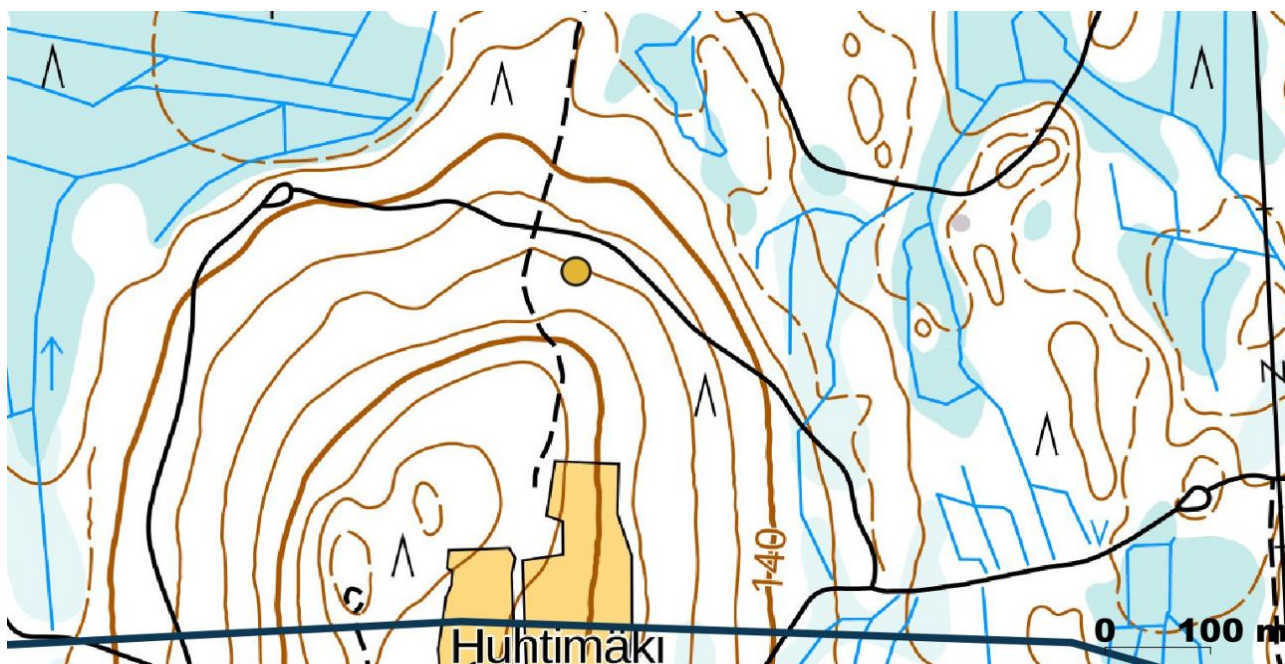

Eteläkangas. Taustakartta Mml 5/2024. Ks. lidarkuva sivulla 5.

7. Huuhtimäki			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	N4343L
Laji	Mahdollinen muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	321306
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6886723 I: 477288

Tyypin tarkenne	kaskiröykkiöt	N2000	Z n. 150-160 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Ei inventoitu
Kuvaus: Kohde sijaitsee Huuhtimäen pohjoisosassa. Inventoinnin jälkeen lidar-aineistosta paikannettu mahdollinen kaskiröykkiöalue.			
Ehdotus suoja-alueeksi:	Kohteelle ei tehty rajausta. Etäisyys voimalapaikkaan on n. 550 m.		

Huuhtimäki. Taustakartta Mml 5/2024.

8. Vetosuonkangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	N4343L
Laji	Mahdollinen muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	321404
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 6889404 I: 477281
Tyypin tarkenne	tervahaudat	N2000	Z n. 140 m
Ajoitus	historiallinen	Koordinaattiselite	lidar-paikannus
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Ei inventoitu
Kuvaus: Kohde sijaitsee Piippalammesta n. 230 m kaakkoon Vetosuonkankaan luoteisosassa. Inventoinnin jälkeen lidar-aineistosta paikannettu n. 10 m läpimitaltaan oleva tervahauta.			
Ehdotus suoja-alueeksi:	Kohteelle ei tehty rajausta. Etäisyys voimalapaikkaan on n. 140 m.		

Vetosuonkangas. Taustakartta Mml 5/2024.

9. Aineistoluettelo

Arkistoaineisto:

Suomen taloudelliset kartat S.4 (1914-1947). Jyväskylän maakunta-arkisto.

Suomen taloudelliset kartat (1906-1968). Kansallisarkisto Karttakokoelmat.

Digitaalinen aineisto

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto: Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto ja Pitäjänkartat (1749-1917), https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2382910588.

Maanmittaushallituksen uudistushakemistot Bia:38 Uudistushakemisto: Mikkelin lääni, Kangasniemi 50-51. 70-75), <https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=572146064&aineistoid=2509750064>.

Geologian tutkimuskeskus, <http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>.

Kotimaisten kielten tutkimuslaitos (Kotus), <https://nimisampo.fi/fi/>.

Suomen ympäristökeskus, <https://www.syke.fi/fi/ymparistotieto/kartta-ja-tietopalvelut/avoimet-ymparistotieto-jarjestelmat>.

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta> <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>
<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>.

Museovirasto, Kulttuuriympäristön palveluikkuna, arkeologiset kohteet ja kulttuuriympäristön tutkimusraportit arkeologia, <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>.

Paikkatietoikkuna, <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>.

Kirjallisuus

Manninen Antero, Kangasniemen historia I. 1953.

Manninen Antero, Kangasniemen historia II. 1962.